

भोटेकोशी बाढी विपद्: क्षतिग्रस्त जलविद्युत् आयोजना तथा हराइरहेका व्यक्तिको विशेष रिपोर्ट

आधिकारिक स्रोत: IPPAN तथा आयोजना प्रमुखहरूबाट प्राप्त अद्यावधिक विवरण

विपद् समाचार: रसुवा र नुवाकोटका १२ जलविद्युत् आयोजनामा गम्भीर क्षति — सञ्चालित ८ (२८१ MW) र निर्माणाधीन ४ (३८८ MW) गरी कुल ६६९ MW आयोजना प्रभावित, ८८७ जना अझै सम्पर्कविहीन।

काठमाडौं। भोटेकोशी नदीमा आएको विनाशकारी बाढीका कारण रसुवा र नुवाकोट जिल्लामा सञ्चालित तथा निर्माणाधीन गरी कुल १२ वटा जलविद्युत् आयोजनाहरूमा ठूलो क्षति पुगेको छ। ६६९ मेगावाट कुल क्षमता रहेका यी आयोजना स्थलहरूबाट हालसम्म ८८७ जना व्यक्तिहरू सम्पर्कविहीन रहेका छन्। आइतबार साँझसम्म सम्पूर्ण आयोजनाहरूबाट प्राप्त विवरणअनुसार प्रतिकूल मौसम र जटिल भूगोलका कारण हराइरहेका व्यक्तिहरूको थप उद्धार हुन सकेको छैन।

१. जलविद्युत् आयोजनाहरूको जिल्लागत क्षति तथा बेपत्ता विवरण

क्र.सं.	आयोजनाको नाम	क्षमता (MW)	अवस्था	प्रवर्द्धक कम्पनी	सम्पर्कविहीन संख्या
रसुवा जिल्लाका बाढी प्रभावित जलविद्युत् आयोजनाहरू					
१	माथिल्लो त्रिशूली-१	२१६	निर्माणाधीन	नेपाल वाटर एण्ड इनर्जी डेभलपमेन्ट कम्पनी (NWEDC)	५७६
२	रसुवागढी जलविद्युत्	१११	सञ्चालन	रसुवागढी हाइड्रोपावर कम्पनी	८३
३	रसुवा-भोटेकोशी	१२०	निर्माणाधीन	लाडटाङ भोटेकोशी हाइड्रोपावर कम्पनी प्रा.लि.	४
४	लाडटाङ खोला	२०	परीक्षण चरण	मल्टी इनर्जी डेभलपमेन्ट प्रा.लि.	४१
५	चिलिमे	२२	सञ्चालन	चिलिमे जलविद्युत कम्पनी	८
६	मैलुङ खोला	५	सञ्चालन	मैलुङ खोला जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	७
रसुवा जिल्ला जम्मा		४८४ MW	-		७२८ जना
नुवाकोट जिल्लाका बाढी प्रभावित जलविद्युत् आयोजनाहरू					
१	त्रिशूली जलविद्युत् आयोजना	२४	सञ्चालन	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१
२	देवीघाट जलविद्युत्	१४.१	सञ्चालन	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	१
३	माथिल्लो त्रिशूली-३ए	६०	सञ्चालन	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	४२
४	माथिल्लो त्रिशूली-३बी	३७	निर्माणाधीन	त्रिशूली जलविद्युत् कम्पनी लिमिटेड	१२२
५	मिडल त्रिशूली गंगा	१५.६	निर्माणाधीन	पर्फेक्ट इनर्जी डेभलपमेन्ट प्रा.लि.	२
६	सौर्य विद्युत आयोजना	२५	सञ्चालन	नेपाल विद्युत प्राधिकरण	०
नुवाकोट जिल्ला जम्मा		१७६ MW	-		१६८ जना
कुल जम्मा (११ आयोजना स्थल)		६६० MW*	(सञ्चालित: ८ आयोजना निर्माणाधीन: ४ आयोजना)		८९६ जना

२. आयोजना स्थलमा उद्धार कार्य र क्षतिको अद्यावधिक स्थिति

१. माथिल्लो त्रिशूली-१ (२१६ मेगावाट - निर्माणाधीन) — ५७६ जना बेपत्ता

यस आयोजनाबाट ५७६ जना हराइरहेका छन्, जसमध्ये सुरुङभित्र मात्रै करिब ३०० जना थुनिएको अनुमान छ। सुरक्षित स्थानमा बसेका २५४ जनाको उद्धार गरिए पनि हराइरहेकाहरूको खोजी कार्यमा आइतबार पनि कुनै प्रगति हुन सकेको छैन।

२. माथिल्लो त्रिशूली-३बी (३७ मेगावाट - निर्माणाधीन) — १२२ जना बेपत्ता

आयोजनामा फसेकाहरूको उद्धारका लागि छिमेकी मुलुक चीनबाट आएको प्राविधिक टोली र नेपाली सेनाको टोली परिचालन गरिएको छ। हाल आयोजनाको संरचना रहेको स्थान पहिचान गर्ने काम भइरहेको छ।

३. रसुवागढी जलविद्युत् (१११ मेगावाट - सञ्चालन) — ८३ जना बेपत्ता

हराइरहेका ८३ जना (रसुवागढी हाइड्रोका ४८ कर्मचारी, २ ज्यालादारी, शेर्पा हाइड्रोका ३५, सि.डब्ल्यु.ई का ४ र भनस कन्स्ट्रक्सनका ३ जना) को खोजी गर्न आइतबार उपकरणसहितको टोली विद्युतगृह पुगेको छ। भूमिगत डिसेन्डरमा फसेका ६ मध्ये ४ जना आफैं निस्कन सफल भएपछि सेनाले हेलिकप्टरबाट काठमाडौँ ल्याएको छ भने ३ जना सुरक्षित स्थानमा रहेका छन्।

४. माथिल्लो त्रिशूली-३ए (६० मेगावाट - सञ्चालन) — ४२ जना बेपत्ता

उद्धार टोली टनेल पोर्टलसम्म पुग्न सफल भएको छ। ड्रिल गरिएको भाग ठूलो बनाइ अक्सिजन र क्यामरासहित उद्धारकर्मीलाई १८० मिटर अगाडि रहेको टर्वाइन मेसिन हलसम्म पठाउने तयारी भइरहेको छ। तत्काल उपचारका लागि नेपाली सेनाको मेडिकल टिम तयारी अवस्थामा छ।

५. लाङटाङ खोला (२० मेगावाट - परीक्षण चरण) — ४१ जना बेपत्ता

१८ जनाको पहिले नै उद्धार भएकोमा सुरुङभित्र फसिरहेका ४१ जनाको उद्धार हुन सकेको छैन। नेपाली सेनाको टोली उपकरणसहित परिचालन भए पनि सफलता मिलेको छैन।

६. चिलिमे जलविद्युत (२२ मेगावाट - सञ्चालन) — ८ जना बेपत्ता

भारतीय प्राविधिक टोलीसहित उद्धार कार्य सुरु गरिएकोमा पुनः आएको बाढीले बाँध तथा इन्टेक क्षेत्रका संरचना बगाएपछि उद्धार कार्य रोकिएको छ। सोमबार थप निर्णय गरिने जनाइएको छ।

७. मैलुङ खोला (५ मेगावाट - सञ्चालन) — ७ जना बेपत्ता

हराइरहेका ७ जनाको अवस्था अझै अज्ञात छ। सरकारसँग पहल गर्दा पनि खोजी कार्य प्रभावकारी हुन सकेको छैन।